

Sygn. akt V KK 197/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 lutego 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Henryk Gradzik (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Zbigniew Puskarski

SSN Dorota Rysińska

Protokolant Joanna Sałachewicz

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Zbigniewa Siejbika,
w sprawie M. O.

skazanego z art. 280 § 1 kk, 157 § 2 kk

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 4 lutego 2014 r.,

kasacji, wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Okręgowego w O.

z dnia 19 lutego 2013 r.,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w O.

z dnia 19 kwietnia 2012 r.,

1. uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w O. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym;

2. zarządza zwrot opłaty kasacyjnej w kwocie 450 (czterysta pięćdziesiąt) zł wniesionej przez stronę skarżącą.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w O. z dnia 19 kwietnia 2012 r., sygn. II K .../11, M. O. został skazany za to, że:

1. w dniu 15 lutego 2010 r. w O., działając wspólnie z dwoma ustalonymi mężczyznami, grożąc natychmiastowym użyciem przemocy wobec D. U. i M. D., żądał wydania papierosów lub pieniędzy, a następnie chcąc dokonać kradzieży, w działaniu wspólnym użył wobec wymienionych osób przemocy w postaci bicia i kopania ich po całym ciele, lecz zamierzonego skutku nie osiągnął w związku z obronną postawą pokrzywdzonych, przy czym M. D. doznał obrażeń ciała powodujących rozstrój zdrowia na okres nie dłuższy niż 7 dni – tj. za przestępstwo z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 280 § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k. na karę 2 lat pozbawienia wolności;

2. w dniu 1 grudnia 2009 r. w O., używając przemocy w postaci uderzenia w twarz i powalenia na ziemię M. K. zabrał mu w celu przywłaszczenia z siedzenia samochodu portfel o wartości 50 zł z zawartością pieniędzy w kwocie 380 zł, powodując u niego obrażenia ciała, które spowodowały rozstrój zdrowia na okres nie dłuższy niż 7 dni – tj. za przestępstwo z art. 280 § 1 k.k. w zb. z art. 157 § 2 k.k. na karę 2 lat pozbawienia wolności;

3. w dniu 6 grudnia 2009r. w O., działając wspólnie z A. K., grożąc natychmiastowym użyciem przemocy wobec M. D., zabrał mu w celu przywłaszczenia pieniądze w kwocie 70 zł oraz telefon komórkowy wartości 300 zł – tj. za przestępstwo z art. 280 § 1 k.k. na karę 2 lat pozbawienia wolności.

Na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. Sąd Rejonowy wymierzył mu karę łączną 3 lat pozbawienia wolności, zaliczając na jej poczet tymczasowe aresztowanie od 16 lutego do 14 grudnia 2010 r.

W apelacji od tego wyroku obrońca oskarżonego zarzucił:

a) odnośnie do skazania za przestępstwo opisane w pkt 1:

- obrazę przepisów prawa procesowego, tj. art. 5 § 2 k.p.k. przez rozstrzygnięcie wątpliwości na niekorzyść oskarżonego, art. 7 k.p.k. przez dowolną ocenę dowodów, co w konsekwencji doprowadziło do obrazy prawa materialnego, tj. art. 280 § 1 k.k. przez przyjęcie, że oskarżony swym zachowaniem wyczerpał znamiona czynu stypizowanego w tym przepisie, podczas gdy pokrzywdzeni nie

byli w stanie powiedzieć jaką rolę odegrali poszczególni oskarżeni w dokonaniu czynu, tzn. kto zażądał wydania pieniędzy, kto użył groźby, kto tylko uczestniczył w bójce, wreszcie czy oskarżeni byli objęci porozumieniem;

- wymierzenie wobec oskarżonego M. O. rażąco niewspółmiernej kary, pomimo faktu, że pokrzywdzony M. D. przebaczył oskarżonemu, co zostało bezpośrednio potwierdzone przez niego przed sądem;

b) odnośnie do skazania za przestępstwo opisane w pkt 2:

- błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że M. O. uderzył pokrzywdzonego, po czym zabrał mu portfel, podczas gdy pokrzywdzony zeznał *„nie pamiętam ilu było sprawców, nie wiem czy ten sprawca, który mnie uderzył zabrał mi portfel, czy jedynie uderzył, a drugi zabrał portfel”* (protokół rozprawy z 12.03.2012 r., k. 1032);

- obrazę przepisów prawa procesowego, tj. art. 4 k.p.k. w zw. z art. 5 § 2 k.p.k. przez nieuwzględnienie szeregu okoliczności (dowodów) przemawiających na korzyść oskarżonego z jednoczesnym rozstrzygnięciem wątpliwości na niekorzyść oskarżonego, w tym naruszenie art. 7 k.p.k. poprzez dowolną ocenę dowodów, co w konsekwencji doprowadziło do skazania na podstawie li tylko okoliczności obciążających oskarżonego, wskazanych przez M. K. i E. T., zeznającą pod wpływem sugestii pokrzywdzonego;

c) odnośnie do skazania za przestępstwo opisane w pkt 3:

- błąd w ustaleniach polegający na przyjęciu, że M. O. dokonał rozboju wraz z D. K., podczas gdy w stosunku do tegoż nie toczyło się postępowanie karne w tym przedmiocie, a M. O. nie brał bezpośredniego udziału w zdarzeniu, będąc jedynie jego obserwatorem;

- obrazę przepisów prawa procesowego w postaci art. 5 § 2 k.p.k. przez rozstrzygnięcie wątpliwości na niekorzyść oskarżonego, a tym samym przypisanie mu winy za udział w zdarzeniu, podczas gdy jedynym świadkiem zdarzenia był pokrzywdzony M. D., który nie rozpoznał oskarżonego, nie wskazał go jako sprawcę rozboju, a innych dowodów w przedmiocie sprawstwa oskarżonego nie było.

W konkluzji autor apelacji domagał się zmiany wyroku przez uniewinnienie oskarżonego od popełnienia czynów opisanych w pkt 2 i 3, a także przez

warunkowe zawieszenie wykonania kary wymierzonej mu za czyn opisany w pkt 1, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Po rozpoznaniu apelacji Sąd Okręgowy w O. wyrokiem z dnia 19 lutego 2013r., utrzymał w mocy zaskarżony wyrok, uznając apelację obrońcy za oczywiście bezzasadną.

Obrońca oskarżonego wniósł kasację od prawomocnego wyroku. Podniósł w niej zarzut rażącego naruszenia prawa procesowego, tj. art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. przez pominięcie w rozważaniach zarzutów apelacyjnych wyżej przytoczonych. Wniósł o uchylenie tego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacji obrońcy oskarżonego nie można odmówić słuszności. W myśl art. 457 § 3 k.p.k. w uzasadnieniu wyroku sądu odwoławczego należy podać, czym kierował się sąd wydając wyrok oraz dlaczego zarzuty i wnioski apelacji uznał za zasadne albo niezasadne. Jeśli zestawić treść sześciu zarzutów podniesionych w apelacji, z których po dwa odnoszą się do skazań za każde z przypisanych oskarżonemu przestępstw, z zawartością uzasadnienia zaskarżonego wyroku, to zarzut rażącej obrazy przytoczonego przepisu jawi się jako oczywiście zasadny. Raz jeszcze trzeba podkreślić, że obrońca wysunął w apelacji trzy zarzuty obrazy przepisów prawa procesowego, odrębnie do każdego z przypisanych przestępstw, dwa zarzuty błędu w ustaleniach faktycznych (do skazań za czyny popełnione 1 i 6 grudnia 2009 r.) oraz jeden zarzut rażącej niewspółmierności kary (do skazania za czyn popełniony 15 lutego 2010 r.). Powinnością Sądu Okręgowego było przede wszystkim rozważenie każdego z tych zarzutów i przedstawienie w uzasadnieniu rzeczowej argumentacji, która w sposób logiczny i przekonujący wykazywałaby dlaczego, są one trafne, bądź chybione. Nie wystarcza tu zbiorcze odniesienie się do wszystkich zarzutów, ani też zbywanie ich powierzchownymi formułami ocennymi. Niezbędne jest natomiast przedstawienie przez Sąd odwoławczy własnego toku rozumowania. Stanowi to warunek prawidłowego stosowania normy zawartej w art. 457 § 3 k.p.k., a w szerszej perspektywie także zachowania standardu rzetelnego procesu sądowego (art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności).

Wszystkich tych wymogów zabrakło w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Sąd Okręgowy odniósł się do zarzutów obrazy prawa procesowego stwierdzeniem, że „nie można podzielić argumentów podnoszących zarzut obrazy przepisów proceduralnych, czy też dowolnej oceny materiału dowodowego”. Zarzuty błędu w ustaleniach faktycznych odparł konstatacją, że Sąd pierwszej instancji podał na jakich dowodach oparł swoje ustalenia, w szczególności przez wskazanie na świadków, z zasady pokrzywdzonych. Nietrudno zauważyć, że te ostatnie uwagi mogłyby się odnosić do zarzutu naruszenia przepisu art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k., ale takowy w ogóle nie został w apelacji podniesiony. Co do zarzutu rażącej niewspółmierności kary, to uznając go za niezasadny, Sąd Okręgowy odniósł go do kary wymierzonej oskarżonemu za czyn opisany wyżej w pkt 2 i do kary łącznej, podczas gdy autor apelacji kierował ów zarzut wyłącznie do kary orzeczonej za czyn w brzmieniu przytoczonym wyżej w pkt 1. Tak więc skonfrontowanie uzasadnienia wyroku z zarzutami apelacji przemawia samo za siebie. Nie ma w uzasadnieniu tego, co zgodnie z art. 457 § 3 k.p.k., stanowi o wypełnieniu jego podstawowych wymogów. Sąd odwoławczy nie rozważał odrębnie każdego z zarzutów, ani nie podał dlaczego uznał je za nietrafne.

Uzasadnienie wyroku Sądu drugiej instancji należy postrzegać także jako odzwierciedlenie sposobu i wnikliwości rozpoznania zarzutów apelacyjnych. Jeśli zatem przyjąć, że rozpoznanie zarzutów sprowadzało się do tego, co w uzasadnieniu zawarto, to jako zasadny jawi się także zarzut rażącej obrazy art. 433 § 2 k.p.k. Obliguje on do rozpoznania wszystkich wniosków i zarzutów wskazanych w środku odwoławczym, wykluczając tym samym dopuszczalność odniesienia się do nich w sposób sumaryczny. Rozpoznanie powinno prowadzić do zbadania każdego z zarzutów w sposób rzetelny, a więc wartościujący motywację, która je wspiera.

Podsumowując należy stwierdzić, że rażące naruszenie obu wskazanych w kasacji przepisów prawa procesowego mogło mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku. Trudno bowiem z góry zakładać, że po rzetelnym rozpoznaniu apelacji obrońcy, zapadłby w instancji odwoławczej wyrok identycznej treści jak skarżony kasacją, aczkolwiek nie można tego wykluczyć. Rzecz jednak w tym, że wobec zasadności zarzutów kasacji zaskarżony wyrok podlegał uchyleniu,

a sprawa wymaga ponownego rozpoznania w instancji odwoławczej (art. 537 § 2 k.p.k.).

Przy ponownym rozpoznaniu apelacji obrońcy Sąd Okręgowy powinien respektować normy procesowe określone w art. 433 § 2 k.p.k. i art. 547 § 3 k.p.k.

Orzeczenie o zwrocie opłaty sądowej od kasacji opiera się na art. 527 § 24 k.p.k.